

Хальота Андрій Іванович,
кандидат юридичних наук, доцент,
провідний науковий співробітник ДНДІ МВС України,
м. Київ, Україна,
ORCID ID 0000-0001-8505-0055

ПРАВОВИЙ СТАТУС ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ¹

У статті досліджено проблемні питання правового статусу поліцейських в Україні. Визначено поняття, структуру та особливості елементів правового статусу поліцейських, а також запропоновано шляхи його удосконалення.

Розглянута специфіка завдань, форм, методів діяльності поліцейських дозволяє стверджувати, що державна служба в Національній поліції України на посадах поліцейських відрізняється особливим характером і вимагає окремого правового регулювання в законодавстві про державну службу з розкриттям змісту категорій “державна служба особливого характеру”, “посада державної служби особливого характеру”.

Ключові слова: *поліцейські, правовий статус, спеціальна правосуб’єктність поліцейських, права та обов’язки поліцейських, гарантії діяльності, відповідальність поліцейських.*

Окремим елементом правового статусу поліцейських є їх обов’язки. Отже, обов’язки поліцейських – це вид та міра необхідної поведінки поліцейських, яку вони реалізують з метою виконання завдань та функцій Національної поліції України.

Відповідно до Конституції України, поліцейський, як громадянин України, зобов’язаний реалізовувати загальні обов’язки людини і громадянина: захищати Вітчизну, незалежність та територіальну цілісність України; шанувати її державні символи; не заподіювати шкоду природі, культурній спадщині, відшкодовувати завдані ним збитки; сплачувати податки і збори, подавати до податкових інспекцій за місцем проживання декларації про свій майновий стан та доходи за минулий рік; неухильно додержуватися Конституції України та законів України; не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей [1].

Крім того, він зобов’язаний реалізовувати ще й спеціальні (посадові) обов’язки поліцейських, передбачені статтею 18 “Основні обов’язки поліцейського” Закону України “Про Національну поліцію”, серед яких є: неухильно дотримуватися положень Конституції України, законів України та інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність поліції, та Присяги поліцейського; професійно виконувати свої службові обов’язки відповідно до вимог нормативно-правових актів, посадових (функціональних) обов’язків, наказів керівництва; поважати і не порушувати прав і свобод людини; надавати невідкладну, зокрема домедичну

¹ Закінчення. Початок у попередньому номері.

і медичну, допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я; зберігати інформацію з обмеженим доступом, яка стала йому відома у зв'язку з виконанням службових обов'язків; інформувати безпосереднього керівника про обставини, що унеможливають його подальшу службу в поліції або перебування на займаній посаді [2].

Також поліцейський на всій території України незалежно від посади, яку він займає, місцезнаходження і часу доби в разі звернення до нього будь-якої особи із заявою чи повідомленням про події, що загрожують особистій чи публічній безпеці, або в разі безпосереднього виявлення таких подій зобов'язаний вжити необхідних заходів з метою рятування людей, надання допомоги особам, які її потребують, і повідомити про це найближчий орган поліції. Звертаючись до особи, або у разі звернення особи до поліцейського, поліцейський зобов'язаний назвати своє прізвище, посаду, спеціальне звання та пред'явити на її вимогу службове посвідчення, надавши можливість ознайомитися з викладеною в ньому інформацією, не випускаючи його з рук. Додаткові обов'язки, пов'язані з проходженням поліцейським служби в поліції, можуть бути покладені на нього виключно законом [2].

Отже, права та обов'язки поліцейського формують обсяг його повноважень. Так, спеціальні повноваження поліцейського – це права і обов'язки, які поліцейський виконує за посадою відповідно до чинного законодавства. Вони є похідними від прав і обов'язків поліції і є формою їх реалізації. Їх комплекс залежить від виду поліцейського підрозділу (оперативний співробітник, патрульний, дільничний інспектор, слідчий, дізнавач тощо) і рівня займаної посади (центральный апарат, територіальний орган тощо). Перелік повноважень міститься в посадових інструкціях поліцейського, який затверджується відповідними керівниками органів і підрозділів Національної поліції України.

Одним із ключових елементів правового статусу поліцейського є гарантії його правового захисту. У науковій літературі термін “гарантія” розглядається як порука в чомусь, забезпечення чого-небудь; умови, що забезпечують успіх чого-небудь. Гарантії можуть бути поділені на види залежно від їхньої природи [3, с. 29]. Враховуючи, що діяльність поліцейського є юрисдикційною, врегульованою нормами права та спрямованою на правову охорону суспільних відносин, окремо необхідно вказати і на юридичні гарантії, якими прийнято вважати законодавчо закріплені засоби охорони прав людини та громадянина, способи їх реалізації, а також засоби забезпечення законності і охорони правопорядку, інтересів особистості, суспільства і держави.

Отже, гарантії правового захисту поліцейського – це юридично закріплені способи, прийоми, засоби, механізми, презумпції і процедури, що забезпечують можливість впевненого й ініціативного виконання поліцейським покладених на нього повноважень. Їх значення обумовлене тим, що характер завдань, що стоять перед поліцією, а також специфіка використовуваних нею методів і засобів надають поліцейській діяльності вельми високу ступінь конфліктності. У сучасних політичних та соціальних умовах надійна правова захищеність поліцейських стає важливою умовою ефективності діяльності держави та її органів.

Розглядаючи гарантії правового захисту поліцейського недопустимо обмежуватися тими засобами, які вказані в законодавстві в якості гарантій. Професійна діяльність поліцейського забезпечується одночасною дією великої кількості факторів об'єктивного та суб'єктивного характеру. Тому в якості гарантій правового захисту поліцейського мають розглядатися всі ті засоби та/або діяльність інших суб'єктів, які сприяють або забезпечують діяльність поліцейського як службової одиниці в структурі органів Національної поліції. Їх коло не є обмеженим і не може пов'язуватися з діяльністю тільки органів поліції. Факторами, які впливають на рішення людини служити в поліції та на якість виконання обов'язків поліцейського, є: внутрішня мотивація особи, підтримка її служби в поліції членами сім'ї, ставлення оточення поліцейського та суспільства в цілому до діяльності як поліції, так і окремо взятого поліцейського, матеріальне забезпечення у всіх його проявах тощо [4, с. 89–90].

Гарантії діяльності поліцейського мають велике значення для забезпечення реалізації поліцейським своїх прав і обов'язків в Україні. Спираючись саме на ці міжнародні стандарти діяльності поліцейських, український законодавець у статті 62 Закону України “Про Національну поліцію” визначив гарантії професійної діяльності поліцейських в Україні [2]. Ми пропонуємо їх умовно поділити на такі види: правові, організаційні, матеріально-технічні та соціально-економічні.

Так, правовими гарантіями є саме юридичні умови, прийоми та засоби, що сприяють професійній діяльності поліцейських, за допомогою яких встановлюється правовий вплив на поведінку як самого поліцейського, так і на поведінку осіб, з якими поліцейський може вступати в правовідносини. Серед них можна визначити: правовий статус поліцейського як представника держави; законні вимоги поліцейського є обов'язковими для виконання всіма фізичними та юридичними особами; закріплення більш жорстких видів юридичної відповідальності за правопорушення щодо поліцейського тощо.

Наступним видом гарантій професійної діяльності поліцейських є організаційні гарантії. Вони створюють передумови для незалежності та неупередженості поліцейського під час виконання своїх повноважень. Статтею 62 Закону України “Про Національну поліцію” зазначається, що поліцейський під час виконання покладених на нього обов'язків підпорядковується тільки своєму безпосередньому та прямому керівнику. Ніхто, крім безпосереднього і прямого керівника (за винятком випадків, прямо передбачених законом), не може надавати будь-які письмові чи усні вказівки, вимоги, доручення поліцейському або в інший спосіб втручатися в законну діяльність поліцейського. Ніхто не має права покласти на поліцейського виконання обов'язків, невизначених законом [2].

Такі організаційні гарантії діяльності поліцейського створюють умови для реалізації принципу єдиноначальності, обмежують джерела та потік оперативної інформації, яка впливає на прийняття рішення поліцейським, збалансовують субординаційну систему в поліції. За відсутності таких гарантій у повсякденній службовій діяльності поліцейського можуть виникати ситуації, коли він буде приймати інформацію або накази від певного кола осіб із різним змістом та спрямуванням. Це не дозволить прийняти неупереджене та правильне рішення, особливо в ситуаціях критичного обмеження часу на обробку такої вхідної інформації.

Матеріально-технічні гарантії професійної діяльності поліцейських створюють відповідні умови для належного виконання їх обов'язків. До них можна віднести забезпеченість автотранспортом та пальним для нього, необхідною оргтехнікою, приміщеннями, обладнанням, спеціальними засобами та озброєнням. Кожен керівник підрозділів поліції чи поліцейський володіє інформацією щодо того, які засоби матеріально-технічного забезпечення їм необхідні для більш якісного виконання службових повноважень. Для вирішення матеріальних питань потрібно збільшувати обсяг фінансування витрат на утримання та придбання ресурсів (зокрема, криміналістичної та спеціальної техніки, автотранспорту тощо), а також здійснювати їх ефективне використання.

Іншим видом гарантії професійної діяльності поліцейських є соціально-економічні гарантії, які забезпечують створення та підтримання внутрішньої мотивації поліцейського до продовження служби та ефективного виконання повноважень. До таких гарантії належить грошове забезпечення, соціальне та пенсійне забезпечення.

Ще одним із важливих елементів правового статусу виступає відповідальність. Приписи щодо відповідальності поліцейських закріплені в статті 19 “Види відповідальності поліцейських” Закону України “Про Національну поліцію” і мають відсильний (бланкетний) характер. Враховуючи наукові підходи до розуміння відповідальності, необхідно зазначити, що це соціальний обов'язок людини – відповідати за свої вчинки і дії, а також за наслідки цих вчинків і дій. Цей соціальний обов'язок можливо охарактеризувати як суспільну вимогу, звернену до неї, необхідність співвідносити характер своєї поведінки (своїх дій) зі встановленими в суспільстві правилами та поведінкою інших учасників суспільних відносин, усвідомлювати можливі негативні наслідки такої поведінки та в разі настання цих наслідків перетерпіти для себе певні несприятливі наслідки у вигляді позбавлень чи обмежень прав і свобод, покладання додаткових зобов'язань тощо.

Отже, юридична відповідальність поліцейських – це обов'язок поліцейських, які вчинили правопорушення, зазнати обмеження своїх прав і свобод, що проявляються у негативних наслідках особистого, майнового чи організаційного характеру і випливають із санкцій правових норм, встановлених компетентними органами державної влади відповідно до чинного законодавства.

Юридична відповідальність поліцейських має характерні ознаки, а саме: а) вона настає лише за ті діяння, які визначені нормами чинного законодавства як правопорушення; б) до неї поліцейські можуть притягатись тільки за скоєні правопорушення, що вчинені саме цим поліцейським; в) вона накладається компетентними органами державної влади шляхом визначеної законодавством процедури і у формі відповідних санкцій; г) вона проявляється в настанні для правопорушника відповідних негативних наслідків, вид і міра яких визначаються законом; г) накладання стягнень на поліцейського-правопорушника відбувається шляхом обмеження його прав і свобод; д) виконання правопорушником обов'язків, які покладаються на нього у зв'язку з притягненням до юридичної відповідальності, забезпечується силою державного впливу аж до примусу; е) якщо поліцейський вчинив протиправні дії не під час перебування на службі, то він буде притягатись

до відповідальності як пересічний громадянин, а не як службова особа; є) у разі вчинення протиправних діянь поліцейські несуть кримінальну, адміністративну, цивільно-правову, матеріальну та дисциплінарну відповідальність відповідно до закону; ж) притягнення до відповідальності поліцейських відбувається незалежно від займаної посади, вислуги років у поліції чи заслуги перед державою або суспільством, у чому і проявляється принцип рівності всіх поліцейських у притягненні до відповідальності. Спираючись на викладене вище, зміст відповідальності поліцейських слід розуміти як їх зобов'язання зазнати для себе визначені законодавством негативні наслідки певного виду і міри за порушення чинного законодавства під час виконання своїх повноважень на відповідній посаді в Національній поліції України.

Порядок притягнення поліцейських до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової, матеріальної та дисциплінарної відповідальності регламентується нормами матеріального та процесуального права відповідної галузі права, норми якої було порушено. Зокрема, підстави та порядок притягнення поліцейських до дисциплінарної відповідальності, а також застосування до поліцейських заохочень визначаються Дисциплінарним статутом Національної поліції України [5], що затверджується законом. Держава відповідно до закону відшкодовує шкоду, завдану фізичній або юридичній особі рішеннями, дією чи бездіяльністю органу або підрозділу поліції, поліцейським під час здійснення ними своїх повноважень [2].

Одним із значущих елементів правового становища поліцейського є обмеження і заборони, пов'язані зі службою в поліції. За своїм змістом термін “обмеження” – це встановлення певних меж, у яких повинні діяти суб'єкти, для досягнення суспільної мети. Правові обмеження і заборони поліцейських визначаються як встановлені законом виключення з правового статусу поліцейського, мають превентивний характер, запобігають виникненню несприятливих наслідків як для суб'єктів, щодо яких вони діють, так і для інших осіб [6, с. 166]. Їх перелік регламентовано статтею 61 Закону України “Про Національну поліцію”. Відповідно до її положень не може бути поліцейським:

1) особа, визнана недієздатною або обмежено дієздатною особою. Відповідно до частини першої статті 39 Цивільного кодексу України, фізична особа може бути визнана судом недієздатною, якщо вона внаслідок хронічного, стійкого психічного розладу не здатна усвідомлювати значення своїх дій та (або) керувати ними. Визнання фізичної особи недієздатною здійснюється судом у порядку окремого провадження. Також, відповідно до частини першої та другої статті 36 Цивільного кодексу України, суд може обмежити цивільну дієздатність фізичної особи, якщо вона страждає на психічний розлад, який істотно впливає на її здатність усвідомлювати значення своїх дій та (або) керувати ними, якщо вона зловживає спиртними напоями, наркотичними засобами, токсичними речовинами, азартними іграми тощо і тим ставить себе чи свою сім'ю, а також інших осіб, яких вона за законом зобов'язана утримувати, у скрутне матеріальне становище [7];

2) особа, засуджена за умисне вчинення тяжкого та особливо тяжкого злочину, у тому числі судимість якої погашена чи знята у визначеному законом порядку. Така заборона є абсолютною для поліцейських, оскільки правоохоронцем повинна бути особа, що не заплямувала свою репутацію участю у злочинній діяльності;

3) особа, яка має непогашену або незняту судимість за вчинення кримінального правопорушення, крім реабілітованої. Ця обставина зумовлена необхідністю зміцнення кадрового складу поліції особами, які не мають судимості;

4) особа, щодо якої було припинено кримінальне провадження з нереабілітуючих підстав. Це є достатнім приводом для звільнення зі служби, а також для відмови громадянину при прийнятті на роботу в поліцію;

5) особа, до якої були застосовані заходи адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією. Ця обставина зумовлена необхідністю підвищення авторитету поліції в суспільстві, що дозволить відмежуватись від корупціонерів, не приймаючи їх на службу;

б) особа, яка відмовляється від процедури спеціальної перевірки під час прийняття на службу в поліції або від процедури оформлення допуску до державної таємниці, якщо для виконання нею службових обов'язків потрібен такий допуск. У цій ситуації особа може приховувати якісь негативні факти біографії чи психологічні особливості, які можуть бути викриті в результаті проведення спеціальної перевірки;

7) особа, яка має захворювання, що перешкоджає проходженню служби в поліції. Перелік захворювань, що перешкоджають проходженню служби в поліції, затверджується Міністерством внутрішніх справ України спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я. Службова діяльність поліцейських вимагає належного стану здоров'я, оскільки пов'язана з фізичними, моральними перевантаженнями, ризиками для життя та здоров'я;

8) особа, яка втратила громадянство України та/або має громадянство (підданство) іноземної держави, або особа без громадянства. Тільки громадяни України можуть працювати на державній службі;

9) особа, яка надала завідомо неправдиву інформацію під час прийняття на службу в поліції. Однак тут необхідно мати на увазі, що цей захід є дійсним тільки в тому випадку, коли під час вступу на службу громадянин свідомо приховав певні факти своєї біографії, внаслідок чого представлені відомості були спотворені [2].

За поліцейськими зберігаються всі права, визначені для громадян України Конституцією та законами України, крім обмежень, встановлених цим та іншими законами України. Так, поліцейський не може бути членом політичної партії, а також він не може організувати страйки та брати участь у них.

Крім того, на поліцейських поширюються обмеження, визначені Законом України “Про запобігання корупції”, “Про Національну поліцію” та іншими законами України [2]. Відповідно, антикорупційні заборони та обмеження, що встановлюються нормами права, які поширюються на поліцейських як спеціальних суб'єктів, регламентовані статтями 23–27, 31, 36 Закону України “Про запобігання корупції”. До них належать такі обмеження та заборони: заборона та обмеження щодо одержання подарунків (стаття 23 Закону України “Про запобігання корупції”); заборона одержання неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними (стаття 24 Закону України “Про запобігання корупції”); заборона щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (стаття 25 Закону України

“Про запобігання корупції”); заборони та обмеження, пов’язані з подальшим працевлаштуванням спеціальних суб’єктів (стаття 26 Закону України “Про запобігання корупції”); обмеження спільної роботи близьких осіб (непотизму на роботі) (стаття 27 Закону України “Про запобігання корупції”); обмеження щодо доступу спеціальних суб’єктів до певної інформації (стаття 31 Закону України “Про запобігання корупції”); обмеження щодо наявності у власності спеціальних суб’єктів підприємств чи корпоративних прав (стаття 36 Закону України “Про запобігання корупції”) [8]. Вони певним чином обмежують, ставлять у певні межі правовий статус поліцейського, що робить його особливим стосовно правового статусу інших осіб. Слід також зауважити, що всі перераховані вище обмеження та заборони поширюються на поліцейського, якщо вони не пере-шкоджають здійсненню їм оперативно-розшукової діяльності.

Отже, у результаті нашого дослідження можна зробити висновок про те, що правовий статус поліцейського – це сукупність закріплених у законодавстві України і гарантованих державою прав, обов’язків, гарантій діяльності та відповідальності поліцейського як спеціального суб’єкта права, котрий реалізує специфічні завдання держави – захист життя, здоров’я, прав і свобод громадян України, іноземних громадян, осіб без громадянства, протидію злочинності, охорону громадського порядку, власності та забезпечення громадської безпеки.

Він виступає спеціальним, родовим видом правового статусу людини, оскільки належить виключно поліцейським. Специфіка правового статусу поліцейського полягає у тому, що:

– правовий статус поліцейського особа набуває з моменту видання наказу про призначення на посаду в поліції, тобто з моменту юридичного встановлення можливості застосування до нього заходів відповідальності (якщо особа вже є поліцейським). А припиняється – з моменту видання наказу про звільнення зі служби в поліції;

– права та обов’язки поліцейських встановлюються, як правило, у межах компетенції Національної поліції України і є похідними від повноважень поліції;

– діяльність поліцейських підпорядкована виконанню завдань, покладених на Національну поліцію України, і має офіційний характер. У практичній діяльності поліцейські виступають від імені держави, реалізують надані державою повноваження у межах суворо окресленої законом компетенції;

– службові права та обов’язки поліцейських характеризуються їх єдністю та взаємозалежністю. Ця особливість полягає в тому, що права поліцейського одночасно є його обов’язками, а обов’язки – правами. Вони повинні реалізовуватись в інтересах служби, інакше завдання поліції неможливо буде реалізувати;

– здійснення поліцейськими своїх прав та обов’язків (службових повноважень) гарантується законодавством. Держава створює правові, організаційні, матеріально-технічні, соціально-економічні умови та засоби, за допомогою яких поліцейські ефективно, своєчасно, повно, неупереджено можуть реалізовувати свої повноваження;

– законні приписи та вимоги поліцейських повинні виконуватись всіма суб’єктами правовідносин, кому вони адресовані, інакше ці суб’єкти будуть при-тягнуті до відповідальності. Тобто поліцейські є службовими особами Національної

поліції України, наділеними державно-владними повноваженнями. Реалізація поліцейським даних повноважень спрямована на регулювання відносин з особами, які організаційно не підпорядковані поліцейському, але зобов'язані виконувати його законні вимоги. Також поліцейські мають повноваження притягати цих осіб до відповідальності за ухилення, неналежне виконання чи не виконання їх законних вимог;

– зміст правового статусу поліцейського не завжди є сталим, оскільки поліцейські, реалізуючи право на просування по службі або на службову кар'єру, змінюють посади в поліції, в результаті чого змінюється і обсяг їх прав, обов'язків, гарантій, відповідальності;

– закріплені обмеження деяких загальнолюдських прав і свобод поліцейського з метою ефективності його службової діяльності. Деякі права і свободи людини поліцейські під час проходження служби в поліції не можуть реалізувати, оскільки службова діяльність у поліції від них вимагає бути політично нейтральними, неупередженими та об'єктивними у діяльності, постійно бути готовими до виконання свої повноважень незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних чи інших ознак;

– для поліцейських передбачені певні соціальні пільги, а також підвищена відповідальність за вчинення правопорушень під час служби. Так, з метою заохочення до служби в поліції та захисту від професійних ризиків держава створює гарантії комфортної діяльності поліцейських на відповідних посадах, разом з тим, вимагає від них ефективного виконання професійних обов'язків і дотримання вимог законодавства, а за порушення ними норм права передбачила підвищену юридичну відповідальність.

Ці особливості разом зі специфікою завдань, форм, методів діяльності поліцейських дають підстави стверджувати, що державна служба в Національній поліції України на посадах поліцейських відрізняється особливим характером і вимагає окремого правового регулювання в законодавстві про державну службу з розкриттям змісту категорій “державна служба особливого характеру”, “посада державної служби особливого характеру”.

Також потребують удосконалення правового регулювання питання прийняття на службу в поліції (встановлення верхнього граничного віку прийняття на службу – 40 років, посилення вимог до кандидатів на службу в поліції, зокрема щодо володіння англійською мовою або ж будь-якою офіційною мовою Європейського Союзу, щодо необхідності постійного проживання особи в Україні не менше 10 років до призначення на посаду поліцейського) та звільнення зі служби (розширення кола підстав для звільнення), питання законодавчого закріплення прав поліцейських, питання гарантій правового захисту поліцейського (законодавчого закріплення високого рівня заробітних плат, законодавчого підсилення “презумпції правоти поліцейського”, повного матеріально-технічного забезпечення діяльності та вирішення соціально-побутових проблем поліцейських) тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379.

3. Гарантія. Словник української мови: в 11 т. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І.К. Білодіда. К.: Наукова думка, 1971. Т. 2. С. 29.
4. Сенчук І.І. Гарантії професійної діяльності поліцейських в сучасних умовах. *Форум права*. 2018. № 3. С. 88–95.
5. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України; Статут від 15.03.2018 № 2337-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19> (дата звернення: 01.10.2021).
6. Хальота А.І. Антикорупційні обмеження після припинення служби в Національній поліції України. *Наука і правоохорона*. 2021. № 1. С. 165–173.
7. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 01.10.2021).
8. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення: 01.10.2021).

REFERENCES

1. Konstytutsiia Ukrainy. “The Constitution of Ukraine”: Law of Ukraine of 28.06.1996 № 254k / 96-VR. Information of the Verkhovna Rada of Ukraine. 1996. No. 30. Art. 141. [In Ukrainian].
2. Pro Natsionalnu politsiiu. “On the National Police”: Law of Ukraine of 02.07.2015 No. 580-VIII. Information of the Verkhovna Rada of Ukraine. 2015. No. 40 41. Art. 379. [In Ukrainian].
3. Harantiia. “Dictionary of the Ukrainian language”: in 11 vol. / Academy of Sciences of the USSR. Institute of Linguistics; for ed. I.K. Bilodida. K.: Naukova dumka, 1971. Vol. 2. 29 p. [In Ukrainian].
4. Senchuk I.I. (2018). Harantii profesiinoi diialnosti politseiskykh v suchasnykh umovakh. “Guarantees of professional activity of policemen in modern conditions”. *Forum prava*. No. 3. P. 88–95. [In Ukrainian].
5. Pro Dystsyplinaryni statut Natsionalnoi politsii Ukrainy. “On the Disciplinary Statute of the National Police of Ukraine”: Law of Ukraine; Charter of 15.03.2018 No. 2337-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19>. (Date of Application: 01.10.2021). [In Ukrainian].
6. Khalota A.I. (2021). Antykoruptsiini obmezhennia pislia prypynennia sluzhby v Natsionalnii politsii Ukrainy. “Anti-corruption restrictions after termination of service in the National Police of Ukraine”. *Nauka i Pravookhorona*. No. 1. P. 165–173. [In Ukrainian].
7. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy. “On prevention of corruption”: Law of Ukraine of 14.10.2014 No 1700-VII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>. (Date of Application: 01.10.2021) [In Ukrainian].
8. Pro zapobihannia koruptsii. “On the Disciplinary Statute of the National Police of Ukraine”: Law of Ukraine; Charter of 15.03.2018 No. 2337-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19>. (Date of Application: 01.10.2021) [In Ukrainian].

UDC 351.74; 340.13

Khaliota Andrii,Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor,
Leading Researcher, State Research Institute MIA Ukraine,
Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0001-8505-0055**LEGAL STATUS OF POLICE OFFICERS IN UKRAINE AND
WAYS OF ITS IMPROVEMENT**

Research article examines the problematic issues of the legal status of police officers in Ukraine. After analyzing the different opinions of scientists, it is suggested to define the legal status of a person as a legally enshrined position of a person in

© Khaliota Andrii, 2021

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2021.4\(54\).16](https://doi.org/10.36486/np.2021.4(54).16)

Issue 4(54) 2021

<http://naukaipravoohorona.com/>

society and the state, which is manifested in the set of rights, freedoms and responsibilities defined and guaranteed by the Constitution and laws of Ukraine.

The system of elements of the legal status of the person has been defined, which includes: rights, freedoms, duties, guarantees, legal personality, status legal norms, responsibility.

The own understanding of the legal status of the police officer as a special, generic type of human legal status is offered. This is a set of enshrined in the legislation of Ukraine and state-guaranteed rights, duties, guarantees of activity and responsibility of the police as a special legal entity that implements specific tasks of the state – protection of life, health, rights and freedoms of citizens of Ukraine, foreign citizens, stateless persons, crime prevention, protection of public order, property and public safety.

The content of the elements of the legal status of a police officer – status legal norms has been revealed; special legal personality; rights and responsibilities of a police officer; guarantees of professional activity of the policeman; police responsibility; restrictions and prohibitions related to the service.

As a result of the research, ways to improve the legal status of police officers in Ukraine by introducing certain provisions into the current legislation of Ukraine have been proposed.

Keywords: police officers, legal status, special legal personality of police officers, rights and responsibilities of police officers, guarantees of activity, responsibility of police officers.

Отримано 02.12.2021